

**VILNIAUS LIEPKALNIO MOKYKLOS
ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO
TVARKOS APRAŠAS**

I. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Pagalba švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose suprantama kaip specialistų, mokyklos darbuotojų vykdoma veikla, susijusi su mokinių socialinių bei pedagoginių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti vaiko ugdymo (-si) kokybę, padidinanti švietimo veiksmingumą.

Švietimo pagalba – specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą. Gali būti teikiama kontaktiniu arba nuotoliniu būdu esant ekstremaliai situacijai.

Informacinė pagalba – priemonių visuma, kuri garantuoja nuolatinę ir prieinamą informaciją apie reikiamo išsilavinimo ir kvalifikacijos įgijimo galimybes.

Mokymosi pagalba – mokytojų teikiama pagalba, kuri integruojama į mokymo (-si) procesą. Pagalbą mokiniui pirmiausia suteikia jį mokantis mokytojas, pritaikydamas tinkamas mokymo (-si) užduotis, metodus ir kt. Gali būti teikiama kontaktiniu arba nuotoliniu būdu esant ekstremaliai situacijai.

Psichologinė pagalba – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, psichologinės pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais juos konsultuojant. Gali būti teikiama kontaktiniu arba nuotoliniu būdu esant ekstremaliai situacijai.

Socialinė pagalba – tai siekimas padėti vaikams geriau adaptuotis visuomenėje, bendruomenėje, švietimo ar globos įstaigoje, kitose socialinėse įstaigose, vykdančiose ugdymo funkcijas, racionaliau išnaudoti visas teikiamas galimybes lavintis, mokytis ir augti savarankiškais piliečiais. Gali būti teikiama kontaktiniu arba nuotoliniu būdu esant ekstremaliai situacijai.

Socialinė pedagoginė pagalba – mokyklos darbuotojų (socialinių pedagogų, klasės auklėtojų, mokytojų ir administracijos) veikla, susijusi su mokinių socialinių ir pedagoginių

poreikių tenkinimu, skirta vaikų auklėjimo ir socialinėms problemoms spręsti. Gali būti teikiama kontaktiniu arba nuotoliniu būdu esant ekstremaliai situacijai.

Specialioji pedagoginė pagalba – pedagoginių priemonių sistema, padedanti užtikrinti veiksmingą specialiųjų poreikių turinčių asmenų ugdymą. Gali būti teikiama kontaktiniu arba nuotoliniu būdu esant ekstremaliai situacijai.

Sveikatos priežiūros specialisto teikiama pagalba – pagalba mokiniui saugojant ir stiprinant sveikatą, atliekant pirminę sveikatos priežiūrą, konsultuojant mokytojus, mokinius ir jų tėvus. Sveikatingumo veiklos metodinės konsultacijos mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams). Asmens higienos įgūdžių ugdymas ir kontrolė, dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant sveikatingumo programas. Priemonių, užtikrinančių traumų ir nelaimingų atsitikimų prevenciją mokykloje, organizavimas.

II. MOKYMOŠI PAGALBOS TEIKIMAS MOKINIUI, BESIMOKANČIAM PAGAL PRADINIO AR PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMĄ

1. Mokymosi pagalba ugdymo procese turi būti teikiama kiekvienam mokiniui, kuriam ji reikalinga. Ypač svarbi mokymosi pagalba mokiniui:
 - 1.1. dėl ligos ar kitų priežasčių praleidusiam dalį pamokų;
 - 1.2. gavusiam nepatenkinamą atsiskaitomųjų ar kitų užduočių įvertinimą;
 - 1.3. gavusiam kelis iš eilės nepatenkinamus kurio nors dalyko įvertinimus;
 - 1.4. jei pasiekimų lygis (vieno ar kelių dalykų) žemesnis, nei numatyta Pradinio ar Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, ir mokinyš nedaro pažangos;
 - 1.5. jei nacionalinio pasiekimų patikrinimo metu nepasiekiamas patenkinamas lygis;
 - 1.6. jei jo pasiekimai yra aukščiausio lygio ir (ar) jei jis siekia domėtis pasirinkta mokymosi sritimi;
 - 1.7. patyrusiam mokymosi sunkumų COVID - 19 pandemijos metu;
 - 1.8. kitais mokyklos pastebėjais mokymosi pagalbos poreikio atvejais.
2. Mokykla ugdymo procese privalo laiku užtikrinti sistemine mokymosi pagalba, kuri apima: žemų pasiekimų prevenciją, intervenciją sprendžiant iškilusias problemas ir kompensacines priemones (suteikiama tai, ko mokiniai negali gauti namuose, ir pan.).
3. Mokykla paskiria asmenį, atsakingą už mokymosi pagalbos teikimo organizavimą.

III. PAGALBOS TIKSLAI, PRINCIPAI, FUNKCIJOS, FORMOS, RŪŠYS

4. Pagalbos teikimo tikslai:

- 4.1. Padėti įgyvendinti vaiko teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą ugdymą ir ugdymąsi, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai.
- 4.2. Tobulinti mokymo ir mokymosi procesus, kad mokymosi sunkumų turintys mokiniai įgytų reikiamų įgūdžių.
- 4.3. Stiprinti mokinių psichologinį atsparumą ir psichikos sveikatą, prevencinėmis priemonėmis skatinti saugios ir palankios ugdymuisi aplinkos kūrimą.
- 4.4. Bendradarbiaujant su tėvais (globėjais, rūpintojais) išsiaiškinti ir šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali tinkamai dalyvauti privalomame švietime.
- 4.5. Stiprinti mokytojų (globėjų, rūpintojų) gebėjimą bendrauti su mokiniais, turinčiais psichologinių, mokymosi problemų, vengiančiais lankyti mokyklą.

5. Pagalbos teikimo principai:

5.1. Lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas.

5.2. Visuotinumumas – pagalba teikiama visiems mokiniams, kuriems jos reikia.

5.3. Kompleksiškumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos mokiniui teikimo formomis (informacine, psichologine, specialiąja pedagogine ir socialine, sveikatos priežiūra).

5.4. Veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

5.5. Individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio, šeimos ar konkrečias mokyklos problemas.

5.6. Konfidencialumas – neatskleidžiama konfidenciali informacija mokinio ar jo tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimo tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kuriuos numato Lietuvos Respublikos įstatymai.

6. Pagalbos teikimo funkcijos: diagnostinė, informacinė, prognozavimo, koordinuojamoji.

7. Švietimo pagalbos formos:

- 7.1. individualus darbas su mokiniu (gabių mokinių skatinimas bei ruošimas dalyvauti olimpiadose bei konkursuose, darbas su jais);
- 7.2. klasės auklėtojų, mokytojų, mokyklos administracijos pokalbiai;
- 7.3. socialinio pedagogo, psichologo konsultacijos;

- 7.4. psicho diagnostiniai tyrimai;
- 7.5. užsiėmimai su mokytoju padėjėju, specialiuoju pedagogu ar logopedu;
- 7.6. darbas su grupe – grupinės konsultacijos, klasės valandėlės, profesinis konsultavimas bei informavimas, grupinis darbas su gabiais mokiniais, grupiniai psichologiniai ar sociologiniai užsiėmimai, specialiojo pedagogo ir/ar logopedo grupiniai užsiėmimai ir pan.;
- 7.7. darbas su mokinio šeima – pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo(-si) procesui, pasirenkant tolesnį mokymosi kelią, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas;
- 7.8. darbas su mokyklos bendruomene – saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas;
- 7.9. darbas su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos skyriumi, policija, psichikos sveikatos centru, šeimos gerovės centru ir kt.) siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą

8. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

- 8.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją;
- 8.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ir mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių, tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;
- 8.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas – ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;
- 8.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;
- 8.5. nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;
- 8.6. pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą besocialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. PAGALBOS GAVĖJAI IR TEIKĖJAI

- 9. Pagalbos gavėjai yra mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai.
- 10. Pagalbos teikėjai yra logopedas, psichologas, socialinis pedagogas, dalykų mokytojai, klasės vadovas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, bibliotekininkas, švietimo pagalbos

įstaigos, kitos institucijos, į kurias kreipiasi / su kuriomis bendradarbiauja / kreipiasi mokykla.

11. Pagalbos teikimą koordinuoja mokyklos vadovas.

V. ŠVIETIMO PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

12. Už pagalbos teikimą ir jos profesinę kokybę atsako mokyklos direktorius.

13. Pagalbos teikimo vykdymą vykdo mokyklos darbuotojai pagal funkcijas, pareigybinius nuostatus ir direktoriaus įsakymu pavestus darbus.

14. **Klasių vadovai ir dalykų mokytojai** teikia pagalbą savo klasės ar grupės vaikams, rūpinasi jų asmenybės ugdymu(-si) bei branda, siekia pažinti auklėtinių, mokinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą, teikia informaciją apie profesinį orientavimą, domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną, suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta ar kitokio pobūdžio išnaudojimas, bendradarbiauja su pagalbos mokiniui, sveikatos priežiūros specialistais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie iškylančias problemas, padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas, stebi, analizuoja tėvų bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(-si).

15. **Logopedas** - įvertina mokinių kalbos raidos ypatumus, nustato kalbos ir kitus komunikacijos sutrikimus, specialiuosius ugdymosi poreikius mokykloje; siūlo skirti specialiąją pedagoginę pagalbą, mokiniams turintiems kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų: sąrašą mokinių, kuriems numato teikti specialiąją pedagoginę (logopedo) pagalbą suderina su mokyklą aptarnaujančia pedagogine psichologine tarnyba ir teikia tvirtinti mokyklos vadovui, o jam šį sąrašą patvirtinus, pateikia mokyklos specialiojo ugdymo komisijai; bendradarbiaudamas su mokytojais, specialiųjų poreikių mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, mokyklą aptarnaujančios pedagoginės psichologinės tarnybos specialistais, numato specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tikslus ir uždavinius, jų pasiekimobūdus ir metodus, atitinkančius specialiuosius mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko.

16. **Socialinis pedagogas** - šalina priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti; grąžina į mokyklą jos nelankančius mokinius; padeda išsiaiškinti problemas dėl mokinių mokymosi motyvacijos stokos (padeda mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų); dirba ir bendradarbiauja su klasių vadovais, kitais pedagogais bei specialistais, mokyklos administracija, tėvais ar kitais teisėtais vaiko atstovais, bendruomene, sprendžiant vaikų socialines – pedagogines

problemas; organizuoja nemokamą mokinių maitinimą; vykdo nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, savižudybių ir kitų neigiamų socialinių reiškinių prevenciją; bendradarbiauja su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos tarnyba, pedagogine psichologine tarnyba, policija, dienos centru, krizių, vaiko raidos, kultūros centrais, vaikų neformaliojo švietimo mokyklomis ir kt.); organizuoja mokyklos bendruomenės švietimą neigiamų socialinių reiškinių prevencijos klausimais.

16.1. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo būdai:

16.1.1. individualus darbas – sprendžiant mokinio problemas, konsultuojant jo tėvus, mokytojus;

16.1.2. darbas grupėje – gyvenimo įgūdžių ugdymas, pagalba sprendžiant problemas, tėvų, mokyklos bendradarbiavimo skatinimas ir kita;

16.1.3. darbas mokyklos bendruomenėje – saugios ugdymo(si) aplinkos kūrimas, palaikymas, išteklių telkimas ir kita;

16.1.4. konsultavimas – vykdomas siekiant padėti spręsti mokiniams kylančias socialines pedagogines problemas, taikant įvairias konsultavimo formas ir būdus;

16.1.5. tiriamoji veikla – vykdoma siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi sunkumus, siekiant užtikrinti veiksmingas pagalbos strategijas;

16.1.6. prevencinė veikla – vykdoma siekiant užtikrinti mokiniui saugią ugdymosi aplinką bei asmeninių, socialinių ir kitų bendrųjų kompetencijų ugdymąsi, taikant tikslingas priemones ir būdus;

16.1.7. tarpininkavimas – vykdomas siekiant padėti rasti tinkamiausius problemų sprendimo būdus, įgyvendinant vaiko teises ir teisėtus interesus.

16.2. Socialinė pedagoginė pagalba teikiama socialiniam pedagogui bendradarbiaujant su mokytojais, klasių vadovais, pagalbos mokiniui specialistais, tėvais (globėjais, rūpintojais), mokyklos bendruomene, kitais socialiniais partneriais.

17. Psichologas - įvertina ir sprendžia mokinio asmenybės ir ugdymosi problemas, bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant. Psichologinė pagalba teikiama, kai mokinys į psichologą kreipiasi savarankiškai, prašo mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai (gavę tėvų, globėjų, rūpintojų sutikimą), prašo Vaiko teisių apsaugos tarnyba, jeigu tėvai nesirūpina vaiku.

17.1. Psichologinės pagalbos mokiniams mokykloje teikėjai – mokykloje dirbantys psichologai.

17.2. Psichologo darbo formos:

- 17.2.1. individualios mokinių, jų tėvų konsultacijos/pokalbiai;
- 17.2.2. grupiniai psichologiniai užsiėmimai mokiniams (klasės valandėlių ar kitos užklausinės veiklos metu);
- 17.2.3. mokinių veiklos bei elgesio stebėjimas pamokose ir popamokinėje veikloje;
- 17.2.5. pranešimai, paskaitos, praktikumai mokiniams, tėvams, pedagogams;
- 17.2.6. tyrimai: anketavimas, testavimas ir kt. (mokinių, tėvų, pedagogų);
- 17.2.7. stendiniai pranešimai, akcijos, viktorinos ir kt. (mokiniams, tėvams), pedagogams.

18. Specialiosios pagalbos mokiniams teikėjas – **mokytojo padėjėjas:**

18.1. Mokytojo padėjėjas didina mokinio ugdymo veiksmingumą, kuris turi specialiųjų ugdymo poreikių; 18.2. Dirba su mokiniams ar (ir) mokinių grupe, turinčiais vidutinių, didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių ir dėl įgytų ar įgimtų sutrikimų negalinčiais savarankiškai dalyvauti ugdymo procese; 18.3. Padeda mokiniui ar (ir) mokinių grupei atlikti su ugdymusi, savitarna, savitvarka ir maitinimusi susijusias veiklas, teikia teksto skaitymo ir konspektavimo bei kitas paslaugas.

18.4. Pagalbą teikia ugdymo proceso metu;

18.5 Specialioji pagalba teikiama, kai ją skiria mokyklos vaiko gerovės komisija ar PPT, su tėvų sutikimu.

19. Sveikatos priežiūros specialistė - rūpinasi mokinių sveikatą saugojančių ir stiprinančių priemonių įgyvendinimu; numato ir padeda mokyklos administracijai šalinti veiksnius, galinčius mokiniams sukelti ligas; organizuoja traumų ir nelaimingų atsitikimų, fizinio, psichologinio, seksualinio smurto prevenciją mokykloje; organizuoja pirminę lėtinių neinfekcinių ligų, sukeltamų rūkymo, alkoholio ir narkotikų profilaktiką; įgyvendina užkrečiamų ligų profilaktikos bei prieš epidemines priemones, organizuoja mokinių pervargimo profilaktiką; teikia pirmąją pagalbą pavojingų būklių, traumų, nelaimingų atsitikimų ar apsinuodijimų atvejais.

20. Vaiko gerovės komisija - remdamasi turima mokykloje atliktų tyrimų, Mokyklos vidaus vertinimo medžiaga ir duomenimis, vertina mokyklos ugdymosi aplinką, vaikų saugumą, analizuoja vaikų ugdymosi poreikius, mokinių mokymosi motyvacijos mažėjimą, nustato švietimo pagalbos priemonių prioritetus, kryptis ir būdus, teikimo formą; rūpinasi, kad kuo anksčiau būtų aptinkami pavojai, susiję su vaikų saugumu mokykloje, saugios ugdymosi aplinkos mokykloje kūrimu, vaikų atskirties mažinimu mokykloje; nagrinėja mokinių nenoro lankyti mokyklą, mokyklos nelankymo, baimių eiti į mokyklą, nesėkmingo mokymosi priežastis, imasi veiksmų,

padedančių sugrąžinti vaikus į mokyklą ir sėkmingai mokytis; analizuoja elgesio taisyklių pažeidimus, smurto, patyčių, žalingų įpročių, teisėtvarkos pažeidimų atvejus, sutartų tikslų dėl vaiko elgsenos gerinimo pasiekimo rezultatus, vaikui paskirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vykdymą, teikia rekomendacijų mokytojams dėl ugdymo metodų ir darbo organizavimo su vaikais, kurių elgesys yra nepageidaujamas; sprendama konkretaus vaiko problemas, renka informaciją iš mokytojų, klasės vadovų, švietimo pagalbos specialistų, tėvų (globėjų, rūpintojų), vaiko, atsižvelgia į aplinkos ir mokyklos mikroklimato veiksnius, su kuriais susiduria vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, vaikai iš socialinę atskirtį patiriančių, rizikos grupės, ekonominių sunkumų turinčių, išvykusių į užsienį šeimų, planuoja, kaip ir kas bus daroma, kokia švietimo ar kita pagalba bus teikiama, kas ir už ką bus atsakingas; analizuoja teikiamos švietimo pagalbos mokiniui veiksmingumą, prireikus koreguoja švietimo pagalbos priemonių teikimą; analizuoja vaikų tarpusavio santykių, pedagogų ir vaikų santykių problemas ir teikia siūlymų pedagogams dėl šių santykių gerinimo; teikia siūlymų mokyklos direktoriui; atlieka vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų), pirminį įvertinimą ir teikia siūlymų mokyklos vadovui dėl specialiojo ugdymo šiems vaikams skyrimo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka; teikia rekomendacijų pedagogams, tėvams (globėjams, rūpintojams) dėl specialiojo ugdymo būdų, metodų, trukmės pritaikymo, techninės pagalbos ir specialiųjų mokymo priemonių naudojimo, organizuoja ir koordinuoja ugdymo programų pritaikymą, tvarko specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų apskaitą mokykloje; siūlo tėvams (globėjams, rūpintojams) vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius įvertinti pedagoginėje psichologinėje tarnyboje (ši Komisijos funkcija nevykdoma nuotoliniu būdu); konsultuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) vaikų ugdymo organizavimo, elgesio, lankomumo, saugumo užtikrinimo ir kitais aktualiais klausimais.

Karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio (ekstremali temperatūra, gaisras, potvynis, pūga ir kt.), keliančio pavojų mokinių sveikatai ir gyvybei, (laikotarpiu Komija funkcijas (išskyrus pirminį vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimą) gali vykdyti nuotoliniu būdu.

VI. PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKA

21. Mokiniam, kurie mokosi kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu, švietimo pagalba teikiama tiesioginiu būdu.

22. Mokiniam, kurie mokosi nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, pagalba teikiama

nuotoliniu ir (arba) tiesioginiu būdu. Karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio (ekstremali temperatūra, gaisras, potvynis, pūga ir kt.), keliančio pavojų mokinių sveikatai ir gyvybei laikotarpiu pagalba teikiama nuotoliniu ir (arba) tiesioginiu būdu, atsižvelgiant į ypatingų aplinkybių pobūdį. Jei pagalba dėl objektyvių priežasčių neteikiama, pasibaigus ypatingų aplinkybių laikotarpiui pagalba turi būti kompensuojama nustatant veiklos prioritetines sritis, peržiūrint veiklų atlikimo laiką.

PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKA

